

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ MOODLE У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗВО ДО СКЛАДАННЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

THE USE OF MOODLE IN TRAINING OF UNDERGRADUATE STUDENTS FOR MASTER'S ENGLISH EXAM

Мета статті – визначити особливості використання електронного навчального середовища Moodle у підготовці студентів до єдиного вступного іспиту в магістратуру, визначити її переваги і недоліки. Вища освіта в Україні відповідає міжнародним нормам і є частиною Болонської системи. Це означає, що існує бакалаврат і магістратура. Студенти, які закінчили 4 роки навчання за обраною спеціальністю й успішно склали іспити, отримують диплом зі ступенем бакалавра. Після цього етапу існує декілька подальших шляхів. Один із них – це продовження освіти в магістратурі. Коли таке рішення ухвалюється, майбутні магістри можуть зіткнутися з такими викликами. Уже декілька років в Україні набув чинності закон, за яким ті особи, які бажають вступати до закладу вищої освіти для здобуття ступеня магістра, мають скласти вступний іспит з англійської мови. Постає питання ефективної підготовки студентів до єдиного вступного іспиту та єдиного фахового вступного випробування. Якщо розглядати це питання щодо студентів денної форми, можна згадати додаткові курси, факультативні заняття, консультації, стосовно ж студентів-заочників, дистанційної форми навчання це питання залишається відкритим.

У даній ситуації можна дослідити проблему використання електронного середовища Moodle, а саме розробки курсу з іноземної мови, інтегрованого в Moodle, що має на меті підготувати студентів до складання єдиного вступного іспиту.

Під час проведення аналізу актуальних досліджень автори розглядали роботи вчених, які вивчали особливості дистанційного навчання, а також використання комп'ютерних технологій у дистанційній освіті. Незважаючи на наявність великої кількості різнопланових робіт із питань дистанційної освіти, а також праць, пов'язаних із використанням Moodle, сьгодні відсутні наукові роботи та рекомендації щодо використання Moodle для підготовки студентів-бакалаврів до єдиного вступного іспиту в магістратуру.

Ключові слова: магістратура, Moodle, дистанційна освіта, E-навчання, віртуальне освітнє середовище.

Higher education in Ukraine meets international standards and is part of the Bologna system. This means that there is a bachelor's and master's degree. Students who have completed 4 years of study in their chosen specialty and have successfully passed the exams receive a bachelor's degree. After this stage, there are several further ways. One of them is to continue the education on the master's level. Once a decision is made, future students may face the following challenges. According to the law of Ukraine, those wishing to enter a magistrature must take the English entrance exam.

In 2019, these are the specialties "Culture and art" (except arts), "Humanitarian sciences" (except specialty "Philology", "Theology", "Social and behavioral sciences", "Journalism", "Management and Administration", "Law", "Catering and service", "Public Administration", "International Relations". Applicants for the specialty "Law" and "International Law" also need to take a single professional entrance examination in law and general educational legal competences. There is a problem of effective training of students for master's entrance exam). If we consider this issue in the context of full-time students, we can mention additional courses, elective classes, consultations, whereas for the part-time, distant students this problem remains unsolved.

In this situation, it is possible to investigate the problem of using the Moodle electronic environment, namely the development of a foreign language course integrated in Moodle, which aims to prepare students for the passing of master's entrance exam.

Analyzing current scientific researches, the authors considered the works of scientists who studied the features of distance learning, as well as the use of computer technology in distance education.

However, despite the large variety of distance education and Moodle-related work, there are currently no scientific papers or recommendations on how to use Moodle to prepare undergraduate students for master's exam.

The purpose of this article is to identify the features of using the Moodle e-learning environment in preparing students for the master's exam, to identify its advantages and disadvantages.

Key words: magistracy, Moodle, distant learning, E-learning, Virtual Learning Environment.

УДК 378.147: 811.111:004.85
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-17-2-40>

Курінний О.В.,
викладач кафедри іноземних мов
Сумського національного аграрного
університету
Черкасова Т.А.,
старший викладач
кафедри іноземних мов
Сумського національного аграрного
університету

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Як відомо, вища освіта в Україні відповідає міжнародним нормам і є частиною Болонської системи. Це означає, що існує бакалаврат і магістратура. Студенти, які закінчили 4 роки навчання за обраною спеціальністю й успішно склали іспити, отримують диплом зі ступенем бакалавра. Після цього етапу існує декілька подальших шляхів. Один із них – це продовження освіти в магістратурі. Коли таке рішення ухвалюється, майбутні магістри можуть зіткнутися з такими викликами. Уже декілька років

в Україні набув чинності закон, за яким ті особи, які бажають вступати до закладу вищої освіти (далі – ЗВО) для здобуття ступеня магістра, мають складати вступний іспит з англійської мови [1, с. 1]. У 2019 р. це спеціальності галузей знань 02 «Культура і мистецтво» (крім мистецьких спеціальностей), 03 «Гуманітарні науки» (крім спеціальності 035 «Філологія», 04 «Богослов'я», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 06 «Журналістика», 07 «Управління та адміністрування», 08 «Право», 24 «Сфера обслуговування», 28 «Публічне управ-

ління та адміністрування», 29 «Міжнародні відносини». Вступникам на спеціальності 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» також треба скласти єдине фахове вступне випробування (далі – ЄФВВ) із права та загальних навчальних правничих компетентностей [1, с. 2].

Постає питання ефективної підготовки студентів до єдиного вступного іспиту (далі – ЄВІ) та ЄФВВ. Якщо розглядати це питання щодо студентів денної форми, можна згадати додаткові курси, факультативні заняття, консультації, що ж стосується студентів-заочників, дистанційної форми навчання, то це питання залишається відкритим.

У даній ситуації можна дослідити проблему використання електронного середовища Moodle, а саме розробки курсу з іноземної мови, інтегрованого в Moodle, що має на меті підготувати студентів до складання ЄВІ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час проведення аналізу актуальних досліджень автори розглядали роботи вчених, які вивчали особливості дистанційного навчання, а також використання комп'ютерних технологій у дистанційній освіті. Теоретичні дослідження дистанційного навчання базуються на працях С. Архангельського, Ю. Бабанського, С. Гончаренка, М. Махмутова, Г. Костюка, О. Матюшкіна, Н. Гализіної. Окремі аспекти дистанційного навчання досліджували вітчизняні науковці М. Беседіна, Є. Блінов, К. Власенко, В. Гура, Н. Дацун, П. Стефаненко. Проблеми використання електронного навчального середовища Moodle в навчальному процесі розглядали науковці А. Андреев, А. Анісімов, В. Биков, В. Кухаренко, Ю. Триус.

Однак, незважаючи на наявність великої кількості різнопланових робіт із питань дистанційної освіти, а також праць, пов'язаних із використанням Moodle, на сьогодні відсутні наукові роботи та рекомендації щодо використання Moodle для підготовки студентів-бакалаврів до ЄВІ в магістратуру.

Мета статті – визначити особливості використання електронного навчального середовища Moodle для підготовки студентів до ЄВІ в магістратуру, визначити її переваги і недоліки

Виклад основного матеріалу. По-перше, потрібно дати загальну характеристику системи Moodle. Moodle – це система управління змістом сайту (Content Management System – CMS), спеціально створена для розроблення онлайн-курсів викладачами. Такі системи e-learning часто називаються системами управління навчанням (Learning Management Systems) або віртуальними освітніми середовищами (Virtual Learning Environment).

Moodle розшифровується як Modular Oriented Distance Learning Environment.

Moodle – це інструментальне середовище для розроблення як окремих онлайн-курсів, так і освітніх вебсайтів. В основу проєкту закладена теорія

соціального конструктивізму та її використання для навчання. Автор Moodle австралієць Мартін Доугіамас вважає, що головною метою запровадження системи було створення відмінної від усіх інших наявних на ринку системи, яка б ґрунтувалася на пізнавальній психології, де студент є активним суб'єктом, який самостійно створює свою власну систему знань, користуючись доступними йому джерелами [4, с. 15]. Роль викладача полягає в тому, щоб мотивувати і підтримувати своїх студентів шляхом підготовки завдань для самостійного опрацювання, оцінювання результатів їх виконання, коригування знань. Відповідно до основ соціального конструктивізму, конструйоване знання найбільш ефективно, коли студенти навчаються у співпраці. Це можливо тоді, коли студент працює у групі, ділиться своїм досвідом і думками, відкритий водночас для досвіду і думок інших. Зауважимо, що ідея створення цієї платформи виникла в Мартіна Доугіамаса в 1999 р. після тривалого досвіду адміністрування комерційної платформи WebCT у Curtin University (Австралія). Moodle був задуманий як інструментарій розширення можливостей викладання, а не як безкоштовна заміна комерційних систем e-learning. Але архітектура та принципи Moodle виявились настільки вдалими, що Moodle була визнана світовою спільнотою.

Цей безкоштовний програмний комплекс за своїми функціональними можливостями, простотою та зручністю використання задовольняє більшість вимог, що висуваються до систем електронного навчання.

Moodle пропонує широкий спектр можливостей для повноцінної підтримки процесу навчання в дистанційному середовищі. Важливою характеристикою Moodle є його вебсайт, який є централізованим джерелом відомостей про систему, а також місцем для співпраці користувачів Moodle. Завдяки цьому Moodle підтримує інтерфейс більше ніж 80 мовами [2, с. 85]. Система використовується більше ніж у 60 тис. організацій у понад 200 країнах світу [2, с. 87], має 2 млн користувачів, 46 тисяч освітніх порталів, об'єднує понад 300 програмістів.

Охарактеризуємо Moodle за такими критеріями:

- функціональність – у Moodle є можливість управляти курсами та навчальними групами. Існують форуми, чати. Можливий аналіз активності студентів;

- стабільність. Високий рівень стійкості роботи системи в різноманітних режимах роботи;

- надійність. Простота оновлення контенту на базі наявних шаблонів, захист користувачів;

- вартість. Система Moodle цілком безкоштовна;

- модульність. Матеріал вибудований блоками – модулями. Це особливо важливо для модульно-рейтингового навчання;

- підтримка міжнародного стандарту SCORM;
- наявність системи перевірки й оцінювання знань у режимі онлайн.

У цьому ж полягає перевага використання Moodle в конкретному вищому навчальному закладі.

Це надає навчальному закладу такі можливості:

- реалізувати модульну організацію навчального процесу за Болонською системою;
- гарантувати повне науково-методичне забезпечення дисциплін;
- залучити навчальний заклад до світового науково-освітнього простору;
- створити власне інтернет-середовище для e-learning;
- утворити системи дистанційної освіти у виші.

Система Moodle містить повний набір модулів, що надає можливість співпрацювати на рівнях «студент – студент» або «студент – викладач», як-от:

- урок;
- семінар;
- робочий зошит;
- чат;
- завдання;
- анкета;
- опитування;
- глосарій;
- форум.

Moodle дає можливість підключити такі типи модулів:

- елементи курсу;
- типи завдань;
- блоки;
- формати курсів;
- звіти за курсами;
- звіти адміністратора;
- звіти за оцінками;
- формати експорту оцінок;
- формати імпорту оцінок;
- типи питань у тестах;
- звіти за тестами.

Під час розгляду Moodle зазначимо такі переваги його використання. Викладачу Moodle надає можливість мати у зручній структурованій формі навчально-методичний комплекс своєї дисципліни, інструмент для обліку та контролю навчальної діяльності студентів; встановлювати кінцеві терміни виконання роботи з модулями; мати e-learning-платформу, що відповідає європейським стандартам організації навчального процесу відповідно до Болонської угоди; використовувати текстові, графічні, аудіо- та відеоматеріали в навчальному процесі; швидко змінювати, коригувати, доповнювати, розширювати навчально-методичні матеріали; мати програмне забезпечення, захищене від небажаного доступу, змін і знищення. Студентам Moodle дозволяє мати

доступ до структурованого навчально-методичного комплексу, можливість для самотестування і виконання завдань, їх оцінювання незалежно від людського чинника, розширений доступ до інтернет-ресурсів, можливість дистанційно вивчити матеріал з дисципліни, достроково скласти екзаменаційну сесію. Незважаючи на таку кількість переваг, система Moodle має деякі недоліки. Вона досить складна для користувачів, існують певні витрати на підготовку фахівців, підтримку системи [4, с. 45].

Далі потрібно охарактеризувати, що являє собою ЄВІ – іспит з англійської мови, для підготовки до якого ми пропонуємо використовувати середовище Moodle. Програма ЄВІ створена з урахуванням загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти і відповідає рівням B1 – B2. Об'єктами оцінювання є мовленнєва компетентність у читанні, а також мовні лексичні та граматичні компетентності.

Зміст завдань ґрунтується на автентичних зразках літературного мовлення, відповідно до сфер спілкування. Завдання для визначення рівня сформованості іншомовної компетентності в читанні зорієнтовані на різні стратегії: з розумінням основної інформації (ознайомлювальне читання), повної інформації (вивчальне читання), пошуком окремих фактів (вибіркове читання). Тексти для читання можуть містити декілька незнайомих слів: до 5% для ознайомлювального читання, до 3% для вивчального та вибіркового читання. За кожним текстом слідує тест, у якому оцінюється вміння студентів розуміти прочитаний текст, виокремлювати ключову інформацію, узагальнювати зміст прочитаного, робити висновки.

У даному блоці завдань від студента вимагають такі мовні компетенції:

- читати текст і визначати його мету, ідею;
- читати та виокремлювати необхідні деталі з текстів різних типів;
- диференціювати основні чинники;
- розуміти думку авторів тексту;
- переглядати текст із метою пошуку необхідної інформації для виконання завдання;
- визначати структуру тексту і розпізнавати логічні зв'язки між його частинами;
- з'ясувати значення незнайомих слів, здогадуючись на основі схожості з рідною мовою.

Друга частина ЄВІ називається «Використання мови». Мета цього блоку полягає у виявленні рівня сформованості мовленнєвих і мовних граматичних та лексичних компетентностей студента. Так, лексичний мінімум кандидата повинен складати 2 500 лексичних одиниць відповідно до тематики тексту.

Усі тексти в ЄВІ можна поділити на окремі групи:

1. Завдання на встановлення відповідностей (matching). У завданні такого типу пропонується

підібрати заголовки до окремих параграфів тексту. Параграфи можуть являти собою цілий текст або бути уривками з різних текстів. Зазвичай в такому завданні пропонується більше заголовків, ніж існує параграфів, щоб ускладнити завдання.

2. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (multiple-choice test). Ці завдання передбачають тест після тексту, у якому не поставлене до тексту запитання пропонується відповіді. Зазвичай 4 варіанти, лише один із них правильний, як можна зрозуміти з назви цього типу тестів.

3. Завдання на заповнення пропусків у тексті (gap filling). У завданнях такого типу спочатку йде текст, у якому є пропуски. Після тексту пропонуються слова / словосполучення / речення / частини речень, якими потрібно заповнити текст за змістом. Зазвичай таких речень, частин речень пропонується на 2–3 більше, ніж є пропусків у тексті.

4. Use of English. Завдання цього типу поєднують gap fill та multiple-choice. Постає резонне запитання: чи можна розмістити в середовищі Moodle завдання саме цих типів, щоби студенти могли готуватися до ЄВІ в умовах, наближених до реальних. Давайте розглянемо, які можливості у плані тестів надає нам це середовище.

У Moodle уживаються нижчезазначені типи тестових питань:

- множинний вибір (студенту ставиться запитання і пропонується декілька варіантів, серед яких він повинен зазначити ті, які вважає правильними. Є два різновиди питань цього типу:

- тільки з однією правильною відповіддю;

- з однією або декількома правильними відповідями.

Як бачимо, цей тип питань у Moodle ідеально підходить до ЄВІ блоку «Читання», завдання з вибором однієї правильної відповіді;

- альтернативне запитання (правильно / неправильно). Відповідь на це запитання студент вибирає із двох варіантів – правильно / неправильно. Завдань такого типу немає в ЄВІ;

- числове питання. Відповіддю на це питання є число, яке студент повинен ввести з точністю, яка задана викладачем. Запитань такого типу немає в ЄВІ, оскільки вони розраховані для точних наук;

- питання, що обчислюється. Схоже на числове запитання, але викладач ставить запитання не у вигляді числа, а у вигляді формули. За вже зазначеної причини також не підходить для ЄВІ;

- вкладене запитання. Це зручний засіб, який дозволяє викладачу довільним чином констру-

ювати тестові запитання, залишаючи поле для введення відповідей типів «Множинний вибір», «Коротка відповідь» та «Числове запитання» у текст питання. Цей тип запитання ідеально підходить для секції ЄВІ «Use of English» (уживання англійської), де поєднуються заповнення пропусків та множинний вибір;

- відповідь на відповідність. Викладач дає перелік запитань і відповідей на них. Студент повинен знайти правильну відповідь;

- коротка відповідь. Відповіддю на запитання є слово чи коротка фраза, яку студент набирає на комп'ютері;

- довільне запитання – дозволяє довільним чином додавати в текст питання, що є в даній категорії. Довільне запитання не містить власної навчальної інформації, це лише посилання на інші питання в категорії;

- есе. Тут студент повинен увести правильну відповідь. Це єдиний тип запитання, який потребує оцінювання.

Висновки. Як бачимо, середовище Moodle дозволяє повністю відобразити запитання, наявні в ЄВІ. Moodle являє собою досить зручний і ефективний засіб для підготовки бакалаврів, особливо тих, які навчаються дистанційно, до ЄВІ. Перспективою є використання середовища Moodle для підготовки до іспитів типу ЗНО. Це може бути як реальне ЗНО після закінчення загальноосвітньої школи, так і подальші спеціалізовані іспити, вбудовані за типом ЗНО, у випадках, коли неможливе заняття зі студентом віч-на-віч (студенти-заочники, дистанційна форма, індивідуальний графік тощо).

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про затвердження програми вступного випробування : наказ № 411 від 28 березня 2019 р. URL: kaz-MON-vid-28.03.2019-411.pdf.

2. Анисимов А. Работа в системе дистанционного обучения Moodle. Харьков : ХНАГХ, 2009.

3. Загальна характеристика тексту з англійської мови Єдиного вступного іспиту у 2019 р. На навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфіційного рівня спеціаліста). URL: Testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/haraktery.

4. Триус Ю., Герасименко І., Франчук В. Система електронного навчання ВНЗ на базі Moodle : методичний посібник. Черкаси, 2012. 220 с.

5. Смолянок Ю. Використання електронного навчального середовища Moodle під час підготовки майбутніх вихователів ДНЗ. *Молодий вчений*. 2017. № 4 (44). С. 460–464.